

Léky, věc veřejná: Hrozba padělků – stanovisko

V souvislosti s přijetím zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, byla přijata opatření, která jsou z věcného hlediska nezbytná k zajištění omezení dostupnosti látek s dopingovým účinkem a to především trestněprávní postih některých společensky nebezpečných jednání týkajících se nakládání s některými látkami s dopingovým účinkem, která do té doby nebylo možné trestněprávně postihnout. Z tohoto důvodu byla nahrazena skutková podstata trestného činu „podávání anabolických látek mládeži“ nově pojatou skutkovou podstatou „Výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem“.

§ 288

Výroba a jiné nakládání s látkami s hormonálním účinkem

(1) Kdo neoprávněně ve větším množství vyrobí, přechovává, doveze, vyveze, proveze, nabízí, prodá, jinému poskytne nebo podá látku s anabolickým nebo jiným hormonálním účinkem za jiným než léčebným účelem, nebo kdo vůči jinému použije metodu spočívající ve zvyšování přenosu kyslíku v lidském organismu nebo jinou metodu s dopingovým účinkem za jiným než léčebným účelem, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až tři léta bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny, nebo
- b) spáchá-li takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti nebo v množství větším než malém vůči dítěti mladšímu patnácti let.

(3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví,
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného značný prospěch,
- c) spáchá-li takový čin ve větším rozsahu vůči dítěti mladšímu patnácti let,
- d) spáchá-li takový čin jako lékař nebo jiná způsobilá zdravotnická osoba.

(4) Odnětím svobody na pět let až dvanáct let bude pachatel potrestán,

- a) způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob nebo smrt,
- b) spáchá-li takový čin v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo
- c) spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech.

Dle ustanovení § 289 odst. 4 trestního zákoníku **vláda nařízením stanoví**, co se považuje za látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem a jaké je **větší množství** ve smyslu § 288, a co se považuje za metodu spočívající ve zvyšování přenosu kyslíku v lidském organismu a jiné metody s dopingovým účinkem ve smyslu § 288.

Toto nařízení vyšlo dne 7. prosince 2009 ve Sbírce zákonů pod č. 454/2009, přičemž v jeho v příloze č. 1 jsou definovány látky s anabolickým a jiným hormonálním účinkem ve smyslu § 288 trestního zákoníku. V příloze č. 2 pak jsou definovány metody spočívající ve zvyšování přenosu kyslíku v lidském organismu a jiné metody s dopingovým účinkem ve smyslu § 288 trestního zákoníku.

Nařízení vlády současně definuje pojem „větší množství“, kdy **větším množstvím se rozumí více než jeden blister, injekce nebo podobné obvykle nedělitelné balení léku obsahujícího tyto látky** nebo obdobné množství těchto látek ve speciálním dopingovém přípravku.

Z nařízení vlády je tedy jasně patrné, že zákonodárce postihl tuto problematiku velice přísně, neboť **hranice většího množství těchto látek je stanovena velice nízko s ohledem na nebezpečí možných následků zneužívání** těchto látek. Z uvedeného je zřejmé, že **nebezpečí trestního postihu hrozí i běžnému uživateli** těchto látek.

Národní protidrogová centrála služba kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky (dále jen „NPC“) rozlišuje problematiku na tři základní oblasti:

A) LÉČIVA (ve smyslu nařízení vlády č. 454/2009 Sb.)

- registrovaná v České republice
- neregistrovaná v České republice
- padělky

V současné době se pracovníci NPC domnívají, že právě léčiva neregistrovaná v České republice a padělky těchto léčiv budou předmětem zájmu zločineckých struktur působících na území České republiky, neboť relativně velice jednoduchá výroba garantuje značný zisk.

To potvrzuje i Operace SWORD, viz <http://www.nebezpecneleky.cz/operace-sword>.

B) VETERINÁRNÍ PŘÍPRAVKY

V této oblasti nebylo zatím pracovníky NPC zaznamenáno zneužívání těchto přípravků na území České republiky.

C) DOPLŇKY STRAVY

Doplňky stravy jsou zvláštní kategorií potravin, a jsou definovány jako potraviny, jejichž účelem je doplňovat běžnou stravu a které jsou koncentrovanými zdroji živin nebo jiných látek s výživovým nebo fyziologickým účinkem, samostatně nebo v kombinaci, jsou uváděny na trh ve formě dávek, a to ve formě tobolek, pastilek, tablet, pilulek a v jiných podobných formách, dále ve formě sypké, jako kapalina v ampulích, v lahvičkách s kapátkem a v jiných podobných formách kapalných nebo sypkých výrobků určených k příjmu v malých odměřených množstvích. Výroba doplňků stravy a jejich **uvádění na trh se řídí požadavky potravinového práva.**

Každý provozovatel potravinářského podniku vyrábějící nebo uvádějící potraviny na trh, a tedy i doplňky stravy, **je odpovědný za jejich bezpečnost a zdravotní nezávadnost** a za dodržování dalších požadavků potravinového práva, mezi které patří ochrana zájmů spotřebitele, nepoužívání podvodných a klamavých praktik při uvádění potravin na trh a jejich nabízení spotřebiteli, zabránění falšování potravin a dále jakýmkoli jiným praktikám, které mohou spotřebitele uvést v omyl. Jinými slovy, každý, kdo uvádí potraviny na trh, primárně **odpovídá za jejich bezpečnost a za správné označení** a prezentaci včetně plnění souvisejících administrativních úkonů.

Tato situace je dle názoru NPC problematická zejména s ohledem na možné snahy výrobců přesouvat své produkty z kategorie léčiva, kde podléhají přísnému schvalovacímu procesu do kategorie doplňky stravy, kdy je proces uvádění těchto produktů na trh mnohem snazší a kontrola státních orgánů mnohem méně efektivní.

Policie České republiky bude ve všech případech zjištění doplňků stravy obohacených látkami uvedenými v nařízení vlády č. 454/2009 Sb. postupovat dle trestního zákoníku, a to jak ve směru k provozovatelům potravinářských podniků, tak následně ve vztahu k distributorům a prodejům těchto doplňků stravy.

vrchní rada plk. Mgr. Jakub FRYDRYCH
ředitel